

Υπόθεση C-264/23

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία κατάθεσης:

24 Απριλίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείο Άμστερνταμ, Κάτω Χώρες)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

22 Φεβρουαρίου 2023

Ενάγουσες:

Booking.com BV

Booking.com (Γερμανία) GmbH

Εναγόμενοι:

25hours Hotel Company Berlin GmbH

Aletto Kudamm GmbH

Air-Hotel Wartburg Tagungs- & Sporthotel GmbH

Andel's Berlin Hotelbetriebs GmbH

Angleterre Hotel GmbH & Co. KG

Atrium Hotelgesellschaft mbH

Azimut Hotelbetrieb Köln GmbH & Co. KG

Barcelo Cologne GmbH

Business Hotels GmbH

Cocoon München GmbH

DJC Operations GmbH

Dorint GmbH

Eleazar Novum GmbH
Empire Riverside Hotel GmbH & Co. KG
Explorer Hotel Fischen GmbH & Co. KG
Explorer Hotel Nesselwang GmbH & Co. KG
Explorer Hotel Schönau GmbH & Co. KG
Fleming's Hotel Management und Servicegesellschaft mbH & Co. KG
G. Stürzer GmbH Hotelbetriebe
Hotel Bellevue Dresden Betriebs GmbH
Hotel Europäischer Hof W.A.L. Berk GmbH & Co KG
Hotel Hafen Hamburg. Wilhelm Bartels GmbH & Co. KG
Hotel John F GmbH
Hotel Obermühle GmbH
Hotel Onyx GmbH
Hotel Rubin GmbH
Hotel Victoria Betriebs- und Verwaltungs GmbH
Hotel Wallis GmbH
i31 Hotel GmbH
IntercityHotel GmbH
ISA Group GmbH
Kur-Cafe Hotel Allgäu GmbH
Lindner Hotels AG
M Privathotels GmbH & Co. KG
Maritim Hotelgesellschaft mbH
MEININGER Shared Services GmbH
Oranien Hotelbetriebs GmbH

Platzl Hotel Inselkammer KG

prize Deutschland GmbH

Relexa Hotel GmbH

SANA BERLIN HOTEL GmbH

SavFra Hotelbesitz GmbH

Scandic Hotels Deutschland GmbH

Schlossgarten Hotelgesellschaft mbH

Seaside Hotels GmbH & Co. KG

SHK Hotel Betriebsgesellschaft mbH

Steigenberger Hotels GmbH

Sunflower Management GmbH & Co. KG

The Mandala Hotel GmbH

The Mandala Suites GmbH

THR Hotel am Alexanderplatz Berlin Betriebs- und Management GmbH

THR III Berlin Prager-Platz Hotelbetriebs- und Beteiligungsgesellschaft mbH

THR München Konferenz und Event Hotelbetriebs- und Management GmbH

THR Rhein/Main Hotelbetriebs- und Beteiligungs-GmbH

THR XI Berlin Hotelbetriebs- und Beteiligungsgesellschaft mbH

THR XXX Hotelbetriebs- und Beteiligungs-GmbH

Upstalsboom Hotel + Freizeit GmbH & Co. KG

VI VADI HOTEL Betriebsgesellschaft mbH & Co. KG

Weissbach Hotelbetriebsgesellschaft mbH

Wickenhäuser & Egger AG

Wikingerhof GmbH & Co. KG

Hans-Hermann Geiling (Hotel Präsident)

Karl Herfurtner (Hotel Stadt München e.K.)

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Οι ενάγουσες ζητούν να αναγνωριστεί ότι με τη χρήση ρητρών καλύτερης τιμής δεν ενήργησαν παράνομα. Οι εναγόμενοι ζητούν να αναγνωριστεί ότι με τη χρήση των εν λόγω ρητρών καλύτερης τιμής οι ενάγουσες παραβίασαν το ευρωπαϊκό δίκαιο ανταγωνισμού.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Το αιτούν δικαστήριο υποβάλλει, σύμφωνα με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, ερωτήματα σχετικά με τις ρήτρες καλύτερης τιμής στο πλαίσιο του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και ερωτά ειδικότερα κατά πόσον οι ρήτρες αυτές πρέπει να χαρακτηρισθούν ως παρεπόμενος περιορισμός ή παραβαίνουν το εν λόγω άρθρο. Στην τελευταία περίπτωση, το αιτούν δικαστήριο θεωρεί αναγκαίο να λάβει ερμηνευτικές οδηγίες προκειμένου να ορίσει τη σχετική αγορά για τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω διαδικτυακών υπηρεσιών πλατφόρμας ξενοδοχείων στο πλαίσιο της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 330/2010 της Επιτροπής, της 20ής Απριλίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 101, παράγραφος 3, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών (ΕΕ 2010, L 102, σ. 1).

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Μπορεί η ευρεία και η στενή ρήτρα καλύτερης τιμής στο πλαίσιο του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ να θεωρηθεί παρεπόμενος περιορισμός;
2. Πως πρέπει να οριοθετηθεί η σχετική αγορά, στο πλαίσιο της εφαρμογής του κανονισμού 330/2010, σε περίπτωση πραγματοποίησης συναλλαγών μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας γραφείου ταξιδίων όπου τα καταλύματα έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν δωμάτια και να επικοινωνούν με ταξιδιώτες που μπορούν να κάνουν κράτηση δωματίου μέσω της πλατφόρμας;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

ΣΛΕΕ, άρθρο 101, παράγραφοι 1 και 3

Κανονισμός (ΕΕ) 330/2010 της Επιτροπής, της 20ής Απριλίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της

Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών (ΕΕ 2010, L 102, σ. 1)

Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1925 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2022, σχετικά με διεκδικήσιμες και δίκαιες αγορές στον ψηφιακό τομέα και για την τροποποίηση των οδηγιών (ΕΕ) 2019/1937 και (ΕΕ) 2020/1828 (Πράξη για τις Ψηφιακές Αγορές) (ΕΕ 2022, L 265, σ. 1)

Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 9ης Δεκεμβρίου 1997, όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (ΕΕ 1997, C 372, σ. 5)

Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, της 8ης Σεπτεμβρίου 2020, αξιολόγηση της απαλλαγής κατά κατηγορία των κάθετων συμφωνιών, SWD(2020) 172 τελικό

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Η Booking.com BV εκμεταλλεύεται διαδικτυακή πλατφόρμα κράτησης καταλυμάτων και υποστηρίζεται στις δραστηριότητές της, μεταξύ άλλων, από την Booking.com Γερμανίας (στο εξής από κοινού: ενάγουσες). Το ποια δωμάτια προσφέρονται στην πλατφόρμα και σε ποια τιμή αποφασίζουν όχι οι ενάγουσες, αλλά τα ίδια τα καταλύματα. Οι ταξιδιώτες μπορούν να αναζητήσουν, να συγκρίνουν και να κάνουν κράτηση καταλυμάτων στην πλατφόρμα των εναγουσών. Οι ενάγουσες παρέχουν επίσης πρόσθετες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της εξυπηρέτησης πελατών και ενός συστήματος αξιολόγησης. Η πλατφόρμα είναι δωρεάν για τους ταξιδιώτες και ελκυστική για τα καταλύματα λόγω των (εμμέσων) αποτελεσμάτων δικτύωσης που έχει, ειδικά όσο περισσότεροι ταξιδιώτες την χρησιμοποιούν.
- 2 Τα καταλύματα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προσφέρονται από τους εναγομένους, εταιρίες γερμανικού δικαίου, οι οποίες έχουν στην ιδιοκτησία τους ή εκμεταλλεύονται ξενοδοχεία, καταβάλλουν προμήθεια στις ενάγουσες εάν ο ταξιδιώτης κάνει κράτηση καταλύματος και δεν την ακυρώσει. Εκτός από την πλατφόρμα, τα καταλύματα μπορούν να χρησιμοποιούν για τα δωμάτιά τους εναλλακτικούς διαύλους διανομής εντός και εκτός διαδικτύου (το λεγόμενο «multihoming» [χρήση υπηρεσιών διαβίβασης περισσότερων φορέων]).
- 3 Έως την 1η Ιουλίου 2015, οι ενάγουσες χρησιμοποιούσαν στις συμβάσεις που συνήπταν με τα καταλύματα μία λεγόμενη «ευρεία ρήτρα καλύτερης τιμής». Σύμφωνα με την εν λόγω ρήτρα δεν επιτρεπόταν στα καταλύματα να προσφέρουν δωμάτια, είτε μέσω των δικών τους διαύλων διανομής είτε μέσω των διαύλων διανομής τρίτων, σε τιμή χαμηλότερη από αυτήν [που αναφερόταν] στην πλατφόρμα των εναγουσών.

- 4 Σε μια υπόθεση κατά άλλης διαδικτυακής πλατφόρμας ξενοδοχείων, η Bundeskartellamt (ομοσπονδιακή αρχή ανταγωνισμού, Γερμανία) έκρινε με απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2013 ότι μια ευρεία ρήτρα καλύτερης τιμής, συγκρίσιμη με εκείνη των εναγουσών, παραβιάζει τόσο την ευρωπαϊκή όσο και τη γερμανική απαγόρευση των συμπράξεων και απαγόρευσε τη χρήση της. Η απόφαση αυτή επικυρώθηκε μετά από άσκηση προσφυγής από το Oberlandesgericht Düsseldorf (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Ντίσελντορφ, Γερμανία).
- 5 Την 1η Ιουλίου 2015, σε συνεννόηση με τις γαλλικές, τις ιταλικές και τις σουηδικές αρχές ανταγωνισμού, οι ενάγουσες αντικατέστησαν την ευρεία ρήτρα καλύτερης τιμής με μία στενή ρήτρα καλύτερης τιμής (στο εξής από κοινού: ρήτρες καλύτερης τιμής). Σύμφωνα με την εν λόγω ρήτρα δεν επιτρέπεται στα καταλύματα να προσφέρουν δωμάτια, μέσω των δικών τους διαύλων διανομής, σε τιμή χαμηλότερη από αυτήν [που αναφερόταν] στην πλατφόρμα των εναγουσών. Αυτή η στενή ρήτρα καλύτερης τιμής περιλαμβανόταν στις συμβάσεις που συνάπτονταν με τα καταλύματα έως την 1η Φεβρουαρίου 2016.
- 6 Με απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2015 η Bundeskartellamt (ομοσπονδιακή αρχή ανταγωνισμού) αποφάσισε ότι η στενή ρήτρα καλύτερης τιμής των εναγουσών παραβιάζει το ευρωπαϊκό και το γερμανικό δίκαιο ανταγωνισμού και απαγόρευσε τη χρήση της.
- 7 Κατά της απόφασης αυτής οι ενάγουσες άσκησαν προσφυγή ενώπιον του Oberlandesgericht Düsseldorf (ανώτερου περιφερειακού δικαστηρίου Ντίσελντορφ), το οποίο, με απόφαση της 4ης Ιουνίου 2019 αποφάνθηκε, μεταξύ άλλων, ότι η στενή ρήτρα καλύτερης τιμής περιορίζει μεν τον ανταγωνισμό, αλλά είναι αναγκαία προς εξασφάλιση μιας εύλογης αμοιβής για τις υπηρεσίες που παρέχουν οι ενάγουσες. Κατά το Oberlandesgericht Düsseldorf (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Ντίσελντορφ), η στενή ρήτρα καλύτερης τιμής δεν παραβιάζει ούτε τη γερμανική ούτε την ευρωπαϊκή απαγόρευση των συμπράξεων, και ως εκ τούτου το δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση απαγόρευσης της Bundeskartellamt (ομοσπονδιακής αρχής ανταγωνισμού).
- 8 Το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία) αποφάνθηκε με απόφαση της 18ης Μαΐου 2021 κατ' αναίρεση ότι η στενή ρήτρα καλύτερης τιμής περιορίζει αισθητά τον ανταγωνισμό μεταξύ των πλατφορμών ξενοδοχείων στην οικεία αγορά και μεταξύ των ξενοδοχείων στην αγορά των δωματίων ξενοδοχείων. Το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο) αποφάνθηκε επίσης, ότι η στενή ρήτρα καλύτερης τιμής δεν μπορεί να χαρακτηριστεί παρεπόμενος περιορισμός και δεν απαλλάσσεται κατά τον κανονισμό 330/2010, ούτε εμπίπτει στη νομοθετικώς προβλεπόμενη εξαίρεση από την ευρωπαϊκή ή τη γερμανική απαγόρευση συμπράξεων.
- 9 Περαιτέρω, το 2020 ασκήθηκε συλλογική αγωγή από μεγάλο αριθμό γερμανικών καταλυμάτων (όχι από τους εναγομένους) με σκοπό την επιδίωξη της αποκατάστασης της ζημίας που φέρονται να υπέστησαν τα συγκεκριμένα

ξενοδοχεία εξαιτίας των ρητρών καλύτερης τιμής και της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους των εναγουσών (στο εξής: πρωτοβουλία daBeisein). Στις 31 Μαρτίου 2021 οι ενάγουσες κίνησαν διαδικασία ενώπιον του Landgericht Berlin (πρωτοδικείου Βερολίνου, Γερμανία) κατά των καταλυμάτων που συμμετέχουν στην πρωτοβουλία daBeisein. Η διαδικασία αυτή είναι εκκρεμής κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως.

- 10 Με τη διαδικασία ενώπιον του αιτούντος ολλανδικού δικαστηρίου οι ενάγουσες επιδιώκουν να αναγνωριστεί, ότι με τη χρήση των ρητρών καλύτερης τιμής δεν ενήργησαν παράνομα. Οι εναγόμενοι ζητούν αντιθέτως να αναγνωριστεί ότι με τη χρήση των εν λόγω ρητρών καλύτερης τιμής οι ενάγουσες παρέβησαν το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και συνεπώς ενήργησαν παράνομα.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

Παρεπόμενος περιορισμός

- 11 Οι **ενάγουσες** ισχυρίζονται ότι οι ρήτρες καλύτερης τιμής συνιστούν παρεπόμενη συμφωνία, δεδομένου ότι οι συμβάσεις που έχουν συνάψει με τα καταλύματα έχουν θετικές/ουδέτερες επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και ότι οι ρήτρες αυτές συνδέονται άρρηκτα με την υπηρεσία και είναι αναγκαίες για αυτήν.
- 12 Οι ενάγουσες υποστηρίζουν ότι οι ρήτρες καλύτερης τιμής εισήχθησαν προκειμένου να αποτραπεί η αθέμιτη μη αμειβόμενη χρήση των υπηρεσιών που παρέχουν μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας κρατήσεων (ο λεγόμενος «παρασιτισμός»). Ειδικότερα, χωρίς τέτοιες ρήτρες, οι ταξιδιώτες και τα καταλύματα θα μπορούσαν να επωφελούνται από τις επενδύσεις των εναγουσών σε λειτουργίες αναζήτησης και σύγκρισης, ενώ οι ενάγουσες δεν θα ήταν σε θέση να ανακτήσουν τις εν λόγω επενδύσεις.
- 13 Οι **εναγόμενοι** αμφισβητούν ότι οι ρήτρες καλύτερης τιμής αποτελούν παρεπόμενο περιορισμό. Υποστηρίζουν ότι η στενή ρήτρα καλύτερης τιμής δεν είναι απαραίτητη, διότι η κατάργησή της το 2016 δεν είχε αισθητές αρνητικές επιπτώσεις στη δραστηριότητα των εναγουσών. Περαιτέρω ισχυρίζονται ότι οι ενάγουσες δεν απέδειξαν πως δεν υφίστανται λιγότερο παρεμβατικές επιλογές προς απόκρουση του παρασιτισμού.

Οριοθέτηση της αγοράς

- 14 Οι **ενάγουσες** θεωρούν ως σχετική αγορά την αγορά κρατήσεων και διανομής καταλυμάτων. Τονίζουν ότι η διαδικτυακή πλατφόρμα κρατήσεων είναι μια αμφίπλευρη πλατφόρμα, στην περίπτωση της οποίας από την σκοπιά τόσο των ξενοδοχείων όσο και των ταξιδιωτών οι διάφοροι δίαυλοι διανομής εντός και εκτός διαδικτύου είναι υποκαταστήσιμοι και συνεπώς σχηματίζουν μια ενιαία αγορά.

- 15 Οι **εναγόμενοι** υποστηρίζουν ότι υπάρχει διακριτή (γερμανική) αγορά υπηρεσιών που παρέχονται από διαδικτυακές πλατφόρμες ξενοδοχείων, καθώς μόνο αυτές οι πλατφόρμες προσφέρουν τον συνδυασμό αναζήτησης, σύγκρισης και κράτησης. Επομένως, η διαδικτυακή διανομή δωματίων ξενοδοχείων δεν μπορεί να υποκατασταθεί από τη διανομή τους εκτός διαδικτύου.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Πρώτο ερώτημα

- 16 Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι δεν υπάρχει μόνο μεταξύ των εναγουσών και των εναγομένων διαφωνία ως προς το κατά πόσον μία ρήτρα καλύτερης τιμής αποκλείεται, ως παρεπόμενος περιορισμός, από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Αυτό προκύπτει από τις αποφάσεις της Bundeskartellamt (ομοσπονδιακής αρχής ανταγωνισμού), του Oberlandesgericht (ανωτέρου περιφερειακού δικαστηρίου) και του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου) σχετικά με τις ρήτρες καλύτερης τιμής.
- 17 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι τόσο η ευρεία όσο και η στενή ρήτρα καλύτερης τιμής απαγορεύονται πλέον από τον νόμο στο Βέλγιο, τη Γαλλία, την Ιταλία και την Αυστρία, παραπέμποντας επίσης στην υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιον του Landgericht Berlin (πρωτοδικείου Βερολίνου), όπου τίθεται η ίδια προβληματική. Ως εκ τούτου, η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι αναγκαία προκειμένου να αποφευχθεί η έκδοση αντιφατικών αποφάσεων στην Ένωση.

Δεύτερο ερώτημα

- 18 Κατά το αιτούν δικαστήριο, υπό το πρίσμα των εξελίξεων στο πεδίο του ευρωπαϊκού δικαίου ανταγωνισμού υπάρχει αβεβαιότητα ως προς τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να οριοθετηθεί η αγορά διαδικτυακών υπηρεσιών πλατφόρμας ξενοδοχείων.
- 19 Κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, από την ανακοίνωση της Επιτροπής της 9ης Δεκεμβρίου 1997 όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού προκύπτει ότι για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς για ένα συγκεκριμένο προϊόν είναι σημαντική η δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης. Τα ειδικά χαρακτηριστικά των διαδικτυακών υπηρεσιών πλατφόρμας ξενοδοχείων –που αναφέρονται από τους εναγομένους ως «αναζήτηση, σύγκριση και κράτηση»– παρέχουν μία κατεύθυνση για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς, ωστόσο δεν επαρκούν για την οριοθέτησή της.
- 20 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει επίσης τον διττό χαρακτήρα των επιχειρημάτων των εναγομένων. Από τη μία πλευρά, οι εναγόμενοι θεωρούν ότι ο διάυλος διανομής μέσω της ιστοσελίδας του ξενοδοχείου ανήκει σε διαφορετική

αγορά και, από την άλλη πλευρά, υποστηρίζουν ότι η ρήτρα καλύτερης τιμής εξαλείφει τον «οριζόντιο ανταγωνισμό» μεταξύ της διαδικτυακής διανομής από την πλατφόρμα των εναγουσών και της άμεσης διανομής από τα ίδια τα ξενοδοχεία. Κατά το αιτούν δικαστήριο, από το τελευταίο επιχείρημα προκύπτει ότι η ανταγωνιστική πίεση της πλατφόρμας των εναγουσών γίνεται αισθητή από τα ξενοδοχεία μέσω της ιστοσελίδας τους και ότι η αγορά είναι μεγαλύτερη από εκείνη των διαδικτυακών υπηρεσιών πλατφόρμας ξενοδοχείων. Το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει κατά τούτο σε μία απόφαση της Επιτροπής της 30ής Μαΐου 2011 σχετικά με την ύπαρξη ενιαίας αγοράς διαδικτυακής διανομής αεροπορικών εισιτηρίων μέσω διαδικτυακών πλατφορμών και ιστοτόπων αεροπορικών εταιριών [COMP/M.6163, C(2011) 3913, σημείο 25].

- 21 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει τις τρέχουσες εξελίξεις στο ευρωπαϊκό δίκαιο ανταγωνισμού, οι οποίες μπορεί να έχουν σημασία για τον ορισμό της αγοράς. Η ανακοίνωση της Επιτροπής, της 9ης Δεκεμβρίου 1997, όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού, πρόκειται να αναθεωρηθεί από την Επιτροπή και ήδη έχει δημοσιευθεί σχετικώς ένα έγγραφο εργασίας [έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών, της 8ης Σεπτεμβρίου 2020, αξιολόγηση της απαλλαγής κατά κατηγορία των κάθετων συμφωνιών, SWD(2020) 172 τελικό]. Κατά το αιτούν δικαστήριο, το περιεχόμενο του εν λόγω εγγράφου εργασίας παρουσιάζει κοινά σημεία με την άποψη ότι στο επίκεντρο θα πρέπει να τεθεί λιγότερο ο ορισμός της αγοράς και περισσότερο ο προσδιορισμός της ανταγωνιστικής πίεσης που γίνεται αντιληπτή από τις διάφορες πλευρές. Από αυτό προκύπτει επίσης ότι η λήψη υπόψη μιας διαφορετικής προσέγγισης, όπως επιθυμούν οι ενάγουσες σχετικά με τη θέση τους ως αμφίπλευρη πλατφόρμα, έχει ευρύτερη βάση. Το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει επίσης στον κανονισμό 2022/1925 σχετικά με τη ρύθμιση των ψηφιακών πλατφορμών, έναν πρόσφατο κανονισμό που αποσκοπεί στη ρύθμιση της συμπεριφοράς των μεγαλύτερων επιχειρήσεων που παρέχουν βασικές υπηρεσίες πλατφόρμας στην αγορά, δεδομένου ότι οι προηγούμενες δυνατότητες δεν ήταν επαρκείς.
- 22 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι υπό το φως των προαναφερθεισών εξελίξεων στο πεδίο του ευρωπαϊκού δικαίου ανταγωνισμού υπάρχει ασάφεια όσον αφορά τον τρόπο οριοθέτησης της αγοράς στο πλαίσιο του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΔΕΕ.